

Aan het college van burgemeester en wethouders

Onderwerp:
Nota verbonden partijen

Gevraagde beslissing:

1. De nota verbonden partijen vast te stellen.

Akkoord/Aantekeningen secretaris:

*bespreken in-
formatief.*

Datum: 7-5-2014

Steller: Dirk-Jan Lekkerkerker

Afd: BMO

Aantal bijlagen 1

Afd.hoofd:

Weth.

Akkoord ☒ FIN ☐ BMO/Jur. ☐ OR ☐ BMO/Com. ☐ ADF
☐ P&O ☐

- ☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct: 422
☒ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

Collegeleden	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Burgemeester			
Wethouder A. de Kruijf			
Wethouder G.J. van den Hengel			
Wethouder E. Fokkema			
Wethouder P.J.T. van Daalen			

Beslissing burgemeester en wethouders :

13 MEI 2014

Nummer op besluitenlijst:

20106.

conform advies 3 BMO

1. Inleiding

In april 2010 heeft de gemeenteraad voor het eerst de visie en kaders van de nota verbonden partijen vastgesteld. De bijgevoegde nota is de herziening van die nota.

2. Door de raad gestelde kaders.^[GJP4]

In artikel 11 van de financiële verordening is opgenomen dat:

- deze nota elke vier jaar wordt herzien;
- de raad de visie en kaders voortvloeiend uit de nota verbonden partijen vaststelt.

De nota is op enkele onderdelen bijgewerkt, maar de visie en kaders zijn ongewijzigd gebleven. De nota kan derhalve ter kennisname naar de raad worden gestuurd.

3. Effect

- a) Meetbaar effect
- b) Maatschappelijk effect

4. Argumenten

De voornaamste wijzigingen zijn:

- De aanleiding is fors ingekort, bij de vorige nota ging het om de invoering van nieuw beleid, nu slechts om een update;
- Bij de mogelijke nadelen van een verbonden partij is een tekst opgenomen over desintegratie of heroverweging;
- Het vervolgtraject (hoofdstuk 3 uit de vorige nota) is geschrapt, en vervangen door een alinea over implementatie in het eerste hoofdstuk;
- In bijlage 1 zijn twee onderdelen toegevoegd: resultaten en contracteinde. Tevens is aangegeven welke onderdelen bij het jaarverslag worden weggelaten.

5. Kanttekeningen

In de visie is een kleine aanpassing gedaan in de eerste alinea. Er stond eerst: "In een aantal gevallen is samenwerking met derden zinvol." Daar is nu aan toegevoegd ".... Of zelfs noodzakelijk om doelen te bereiken." De toevoeging is in lijn met het gestelde, vandaar dat dit niet ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

In de nota staat nog dat deze elke vier jaar wordt herzien, conform de financiële verordening (artikel 11). De financiële verordening wordt later dit jaar herzien, waarbij het voorstel zal worden gedaan deze automatische herziening te laten vervallen. Tenminste elke vier jaar wordt de nota tegen het licht gehouden, maar herziening volgt alleen dan indien dit nodig is. Op die manier voorkomen we onnodige bureaucratie.

6. Uitvoering

Planning:

Communicatie:

Evaluatie/controle

7. Risico's, kosten, baten en dekking

Nota verbonden partijen

Inhoudsopgave

	<u>pagina</u>
1. Inleiding	3
a. Aanleiding	
b. Kader voor deze nota	
c. Opbouw van deze nota	
d. Implementatie	
2. Verbonden partijen	4
a. Definitie van verbonden partij	
b. Visie op het aangaan van verbonden partijen	
c. Voor- en nadelen van verbonden partijen	
d. Kaders voor het deelnemen in een verbonden partij	
e. Herziening nota en evaluatie van verbonden partijen	
 Bijlage 1: format per verbonden partij	 7

1. Inleiding

a. Aanleiding

In april 2010 heeft de gemeenteraad voor het eerst de visie en kaders van de nota verbonden partijen vastgesteld. Conform de financiële verordening wordt deze nota elke vier jaar herzien.

Met deze nota geven we de visie op en kaders voor verbonden partijen van de gemeente Barneveld weer.

b. Kader voor deze nota

De volgende wet- en regelgeving is van toepassing met betrekking tot verbonden partijen:

- 1) Gemeentewet. Artikel 160 geeft aan dat het college slechts een besluit tot deelnemen in een rechtspersoon kan nemen als dit het openbaar belang dient. De raad moet tijdig in de gelegenheid worden gesteld wensen en bedenkingen te uiten. Bovendien is goedkeuring vereist van Gedeputeerde Staten.
- 2) Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit is het juridisch kader voor samenwerking tussen overheden voor lokale taken in een gemeenschappelijke regeling.
- 3) Burgerlijk Wetboek. Dit is van toepassing bij deelname in een BV of NV.
- 4) BBV. Hierin staat voorgeschreven, welke informatie over de verbonden partijen het college in de programmabegroting en jaarverslaggeving aan de raad dient te rapporteren.
- 5) Financiële verordening gemeente Barneveld. Artikel 11 stelt dat de nota verbonden partijen tenminste eenmaal per vier jaar wordt herzien.
- 6) Good governance. In deze 'checklist voor goed bestuur' toetst de gemeente zelf hoe zij bestuur, toezicht en verantwoording heeft geregeld.

c. Opbouw van deze nota

In hoofdstuk 2 staat uitleg over verbonden partijen, de visie en kaders rondom verbonden partijen.

d. Implementatie

De effecten van de wijzigingen van deze herziene nota zijn zichtbaar in paragraaf 6 van elke programmabegroting en jaarverslaggeving, te beginnen met de programmabegroting 2015.

2. Verbonden partijen

a. Definitie van verbonden partij

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de relaties van de gemeente in derde rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én waarmee financiële belangen gemoeid zijn (artikel 15 BBV). Verbonden partijen dienen een publiek belang. De raad ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Definitie verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Als de financiële relatie uitsluitend bestaat uit inkomens- en/of vermogensoverdrachten (subsidies), is geen sprake van een financieel belang. Deze relaties worden niet in de paragraaf verbonden partijen beschreven. Als daartoe vanuit de kaderstellende rol aanleiding is, worden deze relaties direct bij de programma's beschreven.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

- 1) Publiekrechtelijk: de gemeenschappelijke regeling. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon in het leven geroepen, dan is er sprake van verlengd lokaal bestuur;
- 2) Privaatrechtelijk: rechtspersoon, zoals een vennootschap (BV, NV of CV), stichting en vereniging.

b. Visie op het aangaan van verbonden partijen

De gemeente Barneveld wil de beoogde doelen, zoals geformuleerd in kadernota en programmabegroting, optimaal realiseren. In de meeste gevallen betekent dit dat de gemeente zelfstandig taken kan uitvoeren. In een aantal gevallen is samenwerking met derden zinvol of zelfs noodzakelijk om de doelen te realiseren.

De gemeente Barneveld kan een relatie met een verbonden partij aangaan, indien de voordelen van de samenwerking opwegen tegen de nadelen. Mogelijke voor- en nadelen van verbonden partijen staan beschreven in de volgende paragraaf.

De visie en kaders van verbonden partijen moeten geen harnas zijn, maar een werkbaar en helder instrument. De afweging van voor- en nadelen is tenslotte slechts beperkt in cijfers uit te drukken. De beoordeling en weging van factoren is iets dat bij elke verbonden partij opnieuw zorgvuldig dient te gebeuren.

c. Voor- en nadelen van verbonden partijen

Verbonden partijen hebben, als elk beleidsinstrument, voor- en nadelen.

Voordelen

Mogelijke voordelen van een verbonden partij zijn grofweg in twee categorieën onder te verdelen: verhogen van de effectiviteit (het stimuleren van beoogde maatschappelijke effecten) of het vergroten van de efficiëntie.

Verhogen van de effectiviteit

- 1) Bestuurlijke kracht, effectiviteit en draagvlak: de deelnemers staan samen sterker ten opzichte van hun omgeving;
- 2) Kennisvoordeel: de gemeente kan gebruik maken van kennis en expertise die zij zelf niet in huis heeft;
- 3) Katalysatorfunctie: de gemeente brengt samen met andere (semi)publieke en private organisaties activiteiten op gang die zonder de initiërende rol van de gemeente niet of veel moeilijker van de grond zouden komen;

- 4) Slagvaardigheid: bestuur op afstand - afschermen bestuurlijke bemoeienis tot hoofdlijnen, waardoor minder bestuurlijke aandacht nodig is en slagvaardiger kan worden gewerkt. Ook kan het zijn dat de benodigde partners eerder tot samenwerking / kapitaalbreng / kennisbreng te bewegen zijn.

Vergroten van de efficiëntie

- 5) Efficiëntievoordelen: bijvoorbeeld samen met enkele andere gemeenten een sociale werkplaats exploiteren. Dit is de meest voorkomende reden om een gemeentelijke taak onder te brengen in een verbonden partij;
- 6) Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's en aansprakelijkheid met andere partijen;
- 7) Belastingfaciliteiten: het gebruik maken van fiscale voordelen, waardoor de kosten lager zijn.

Nadelen

De mogelijke nadelen van een verbonden partij zijn in de praktijk vooral gelegen in de combinatie van afstand en de dubbele rol van de gemeente. Door de afstand zijn de informatievoorziening en de beïnvloedingsmogelijkheden voor het gemeentebestuur minder vanzelfsprekend dan bij de eigen gemeentelijke dienst; de gemeente moet dus meer moeite doen om zijn rol als klant/opdrachtgever waar te maken. Tegelijkertijd is zij als bestuurder/eigenaar wél medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de verbonden partij.

Bij Publiek-Private Samenwerking (PPS) kan het beoogd maatschappelijk effect botsen met het belang van de PPS.

Tenslotte kan desintegratie of heroverweging van een verbonden partij complex zijn.

d. kaders voor het deelnemen in een verbonden partij

Bij het deelnemen in een verbonden partij zijn de volgende kaders van toepassing:

- 1) Raad en college houden hun rollen gescheiden. De raad is verantwoordelijk voor de kaderstelling en de doelstellingen van de gemeente en daarmee voor het algemene beleid ten aanzien van verbonden partijen (het wat) en het college voor de realisatie van de doelstellingen en het beleid (het hoe). Vanwege de scheiding van rollen nemen raadsleden geen zitting in een bestuur van een gemeenschappelijke regeling;
- 2) Belangrijke wijzigingen worden gemeld in paragraaf 6 van elke programmabegroting en jaarverslaggeving:
 - bij een verandering in de huidige relatie;
 - bij een verandering in de doelstelling;
 - bij een verandering in het voortbestaan en/of eigenstandigheid als gevolg van fusie of integratie;
 - bij nieuwe risico's en/of ontwikkelingen in relatie tot het weerstandsvermogen.
- 3) Relevante ontwikkelingen van verbonden partijen als input gebruiken bij iedere programmabegroting;
- 4) Bij elk voorstel voor een nieuwe verbonden partij dienen de volgende vragen beantwoord te worden:
 - welke rol wil de gemeente spelen (financier, toezichthouder of opdrachtgever);
 - welke taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden draagt de gemeente over;
 - waarom is voor de betreffende publiek- of privaatrechtelijke samenwerkingsvorm gekozen;
 - op welke wijze wil de gemeente de verbonden partij monitoren (operationeel) en welke specifieke informatievoorziening is daarvoor benodigd. Minimaal dient de verbonden partij informatie te verschaffen zoals opgenomen in bijlage 1 ten behoeve van programmabegroting (beleidsvoornemens) en jaarverslaggeving (realisatie);
 - op welke wijze vindt evaluatie plaats (bij voorkeur binnen één jaar na oprichting);
 - op welke wijze kan tot beëindiging worden besloten?

Met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen geldt bovendien:

- 5) Bij gemeenschappelijke regelingen is sprake van verlengd lokaal bestuur: de gemeente staat aan het roer en bepaalt zelf het beleid of de beleidsruimte. Raadsbevoegdheden worden niet overgedragen (verlegd lokaal bestuur). In die situatie zou het samenwerkingsverband het beleid of de beleidsruimte van de gemeente maken of bepalen;

- 4
- 6) Uit oogpunt van kwaliteit en doelmatigheid is het aan te bevelen een klein team van ambtenaren van enkele gemeenten te formeren die de kadernota en de begroting van de gemeenschappelijke regeling analyseren ten behoeve van de deelnemende gemeenten.

Bijlage 1: format per verbonden partij

Onderstaande onderwerpen komen aan bod in paragraaf 6 verbonden partijen van elke programmabegroting en jaarverslaggeving:

- Verbonden partij
- Visie, meerjarig kader en doelstellingen
- Ontwikkelingen *)
- Beleidsvoornemens (bij programmabegroting)
- Resultaten (bij jaarverslaggeving, inclusief eigen vermogen en financieel resultaat)
- Risico's & weerstandsvermogen
- Programma
- Doelstelling uit programmabegroting
- Indicator *)
- Beslissingsbevoegd bestuursorgaan *)
- Overgedragen bevoegdheden *)
- Juridische vorm *)
- Bestuurlijk belang *)
- Financieel belang
- Contracteinde *)

Bij iedere programmabegroting wordt het volledige format gebruikt.

Ten behoeve van focus worden bij iedere jaarverslaggeving de met een *) gemarkeerde onderdelen weggelaten.